

СТАНОВИЩЕ

За заемане на академичната длъжност „Доцент“
По История на музиката и История на българската музика
Направление 1.3. „Педагогика на обучението по музика“
Софийски Университет „Св. Климент Охридски“
Единствен кандидат: Гл. ас. д-р Боряна Мангова

От проф. д-р Ростислав Йовчев, преподавател по пиано
в Теоретико-композиторския и диригентски факултет в
НМА „проф. Панчо Владигеров“

За академичната длъжност „Доцент“, единственият кандидат, гл. ас. д-р Боряна Мангова кандидатства с монографичен труд „Музиката през Средновековието“ и редица статии по проблеми на световната и българската музика.

Кандидатът покрива напълно минималните национални изисквания по основните направления, като би ми се искало да отбележа широкия обхват на теми, резултат от търсенията на авторката по отношение на своите публикации.

Дисертационният труд, защитен през далечната 2003г. е на тема **„Българската авторска патриотична песен от Освобождението до средата на 40-те години на ХХ в.“** София, 2003, изследване което се насочва не само към музикалните, но и историческите устои на българската културна идентичност, свързана с един тежък за народа ни период. Да се насочи един съвременен музиколог към подобна тема означава, че той търси най-истинските ценности на родната музикална култура, тази която не звучи в концертните зали или основаните вече професионални учебни заведения, но споява разделения от политическите борби народ и го повежда към загубените национални идеали с надеждата те да бъдат постигнати чрез слово и музика.

В контекста на вече споменатата докторска дисертация можем да причислим и публикации със сходна идея, навлизащи именно в проблематиката на музикалния историзъм – „Македония в музикално-теоретичното и композиторско творчество на Добри Христов“, „Музикално-педагогически принципи на дисциплината „пение“ в българското училище от края на XIX и първите десетилетия на XX в., отразени в учебните пособия от това“, „Из музикалния репертоар на обществените организации в България до 40-те години“. Този повече исторически поглед към процесите, които се развиват в музикалната ни култура в етапа на нейното съзряване като професионална, еталон на която са личности като Добри Христов или Панайот Пипков („Първите български детски оперети от Панайот Пипков – опит за съвременен поглед“), или възкресяване на личността на напълно забравени в днешно време имена като Мишо Тодоров („Приносът на Мишо Тодоров в развитието на българската оперета за деца и юноши“), говори за сериозния интерес, съчетан с по-дълбок музиколожки подход, който разкрива в пълен обем сложната и ненапълно изяснена начална фаза на българската професионална музика.

Определено приносен момент в цялостния списък от публикации на Боряна Мангова са една друга част от българското композиторско творчество, където авторът набляга на тънкия аналитичния поглед към избрани еталонни творби на композитори от т.нар. „Второ поколение“: „Роля на лейтмотивите в музикално-драматургичното изграждане на операта „Цар Калоян“ от П. Владигеров (рядко изпълняваната и единствена опера на най-известния наш творец е изследвана в контекста на Вагнеровата традиция, утвърдила лейтмотивната техника като най-популярна обединяваща драматургична връзка в европейската оперна музика от края на 19 и началото на 20 век), „Някои стилистични особености в клавирните концерти на Веселин Стоянов“ (необходим

поглед към едни от най-ценните произведения на нашата национална класика, всеки един от тях с различен стилистичен ракурс), „Наблюдения върху някои музикално-драматургични модели в оперите на Парашкев Хаджиев“ (благодатна почва за всеки музиколог, обръщайки погледа си най-плодовития оперен композитор в българската музика). Не липсват и статии, които анализират и творци с по-модерен композиционен език, като автор-емблема на нашия авангардизъм какъвто е Константин Илиев-„Боянският майстор“ от Константин Илиев – нов етап в българското оперно творчество“. Или композитор, определно „под прожекторите“ на съвременния PR – „Някои стилови особености в Кантата за дамски хор и струнен оркестър „Химни към пролетта“ от Г. Арнаудов“.

Кандидатът определено се вписва в спецификата на специалността „Музикална педагогика“ в Софийския Университет, защото разпростира изследванията си и върху теми, неразривно свързани с бъдещата дейност на музикалните ни педагози в общообразователни училища, при това с поглед върху традиции, проверени в реалността от времевата дистанция. „„Стълбицата“ в теоретичното изложение на Борис Тричков. Статията прави подробен анализ на „метода на преподаване на пение“, заложен в учебното пособие на знаменития наш предшественик, поставил основите на солфежното обучение в страната. Мангова уточнява някои понятия от гледна точка на съвременността и професионализма, оформен в това направление в течение на десетилетия.

Би ми се искало да открия сред публикациите на гл. ас. д-р Мангова тези статии, които са свързани с Шостакович. Това е една до известна степен „разработена нива“ още във времето, когато авторът е бил жив, съчетана с много идеологическа „сянка“, впоследствие „махалото“ отива в друга посока, но като цяло автор, който е предизвикателство за изследователите. Кандидатът се ориентира към нелеки моменти от многоликия и противоречив творчески път на може би най-значителния

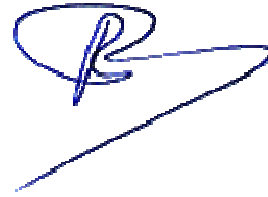
европейски композитор на XX век, засягайки отхвърлени от тогавашната идеологическа рамка творби- „Операта „Нос“ от Дмитрий Шостакович като продукт на руската авангардна естетика от първите десетилетия на XX век“. Мангова акцентира на израза „авангардна естетика“, понятие, което отвежда читателя към общо взето шокиращото произведение за общата аудитория в първата половина на XX век и стремежът на композитора да се утвърди чрез нови, непознати до тогавашната музикална традиция композиционни прийоми. Друга статия (и двете с предишната са публикувани в алманаха на НМА „проф. Панчо Владигеров“) се обръща именно към различния прочит на Шостакович, автор, който в музиката си носи много скрити зад цялостния фактурен образ послания и който не търпи едностранно тълкуване- „„Преосмисленият“ Шостакович в музикалните изследвания от 80-те години на XX в. до днес“. Последната статия от тази поредица, посветена на руския гений от миналото столетие и която е интригуваща преди всичко в исторически план е под печат в списания „Музикални хоризонти“ – „Прокофиев и Шостакович – взаимоотношенията между двама гении в епохата на социализма“. Като изключим израза „в епохата на социализма“, който ми напомня лексиката на тоталитарния строй до 1989г. и който със сигурност би могъл да се замени с друг, един по-детайлен поглед към личностните контакти на двамата еталонни творци от миналия век, създаващи лицето на руската музика е определено много интересен.

Това, което прави обаче кандидатурата на Боряна Мангова истински категорична и я откроява като напълно навременна стъпка към заслужена хабилитация в най-авторитетното висше учебно заведение в страната е монографията „Музиката през Средновековието (литургична и светска музика в средновековна Европа“. Излязла през тази година, книгата анализира една отдалечена и много различна от днешната действителност епоха, което изисква от изследователя познания и в редица „немузикални“

области. Съдържанието умело е разположено в четири глави. В първата, авторката прави общ културоложки обзор на целия период, стартирайки с възникването и разпространението на християнството в края на античната епоха. Белязала изцяло развитието на културата, водещата религия на познатия за човечеството свят тогава, води развитието на всички процеси през трите периода на Средновековието, преминавайки през различни тенденции, съобразно философията на епохата. Книгата се спира и на нея, и на образованието, като неотделима база на изкуството от този период. Така направената панорама на дългия над 10 века период преминава плавно във втората глава, която логично се спира над литургичната (като единствена форма на музикална изява до XI век) музика в Западна Европа и Източната Римска империя (която се нарича Византия от средата на XVI век). Зрялото Средновековие и неговото музикално присъствие е разгледано в следващата трета глава, обхващаща XII-XIV век, период в който отново литургичната музика е единствената форма на ARS ANTQUA и полифоничната школа на катедралата Notre Dame de Paris. Изследването се спира и на по-ново време (ARS NOVA- Гийом дьо Машо, италианското треченто и Европейския Югоизток в лицето на Йоан Кукузел), със заключително обединителна глава “”Авторът на Средните векове”. Четвъртата глава се “разтваря” към светската музика на целия средновековен период (Светската култура на Източната Римска империя) и тази на Западна Европа (карнавална култура, рицарско-поетично творчество и т.н.), спира се на танца като важна част от музиката в този период и музикалните инструменти в църковната и светска музика.

Считам, че с всичко изложено дотук, мога да си позволя да призова уважаемото научно жури да присъди АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“ НА Д-Р БОРЯНА ЗЛАТКОВА МАНГОВА, преподавател По История на музиката и История на българската музика Направление 1.3.

„Педагогика на обучението по музика“ Софийски Университет „Св. Климент Охридски“

Проф. д-р Ростислав Йовчев

София, 23 октомври 2020г

OPINION

For the academic position „Associate Professor“ In History of Music and History of Bulgarian Music, Direction 1.3. „Pedagogy of music education“, SU „St. Kliment Ohridski“.

Sole candidate: Ch. Assistant Professor Dr. Boryana Mangova

from Prof. Rostislav Yovchev, PhD, piano teacher in the Faculty of Theory, Composition and Conducting in NMA „Prof. Pancho Vladigerov“.

For the academic position of „Associate Professor“, the only candidate, Ch. Assistant Professor Dr. Boryana Mangova applied with a monograph „Music in the Middle Ages“ and a number of articles on issues of world and Bulgarian music. The candidate fully meets the minimum national requirements in the main areas, and I would like to note the wide range of topics resulting from the author's search for her publications.

The dissertation, defended in the distant 2003, is on the topic „Bulgarian author's patriotic song from the Liberation to the mid-40s of the twentieth century“, Sofia, 2003, a study that focuses not only on the musical but also the historical foundations of Bulgarian cultural identity, associated with a difficult for the people our period. To direct a contemporary musicologist to such a topic means that he seeks the truest values of the native musical culture, one that does not sound in concert halls or already established vocational schools, but unites the people divided by political struggles and leads them to the lost national ideals in the hope that they will be achieved through word and music.

In the context of the already mentioned doctoral thesis we can include publications with a similar idea, entering precisely into the problems of musical historicism – „Macedonia in the musical theory and compositional work of Dobri Hristov“, „Some Principles of Music Education in the Bulgarian school from the end of the 19th century to the end of 10s of the 20th century, reflected in the textbooks of that time“, „From the musical repertoire of public organizations in Bulgaria up to the 1940s.“. This more historical view of the processes that develop in our musical culture at the stage of its maturation as a professional, the standard of which are people like Dobri Hristov or Panayot Pipkov („The first Bulgarian children's operettas by Panayot Pipkov – an attempt at a modern view“), or resurrecting the personality of completely forgotten names like Misho Todorov („Misho Todorov's Operetta Creative Works for Children and Adolescents“) speaks of the serious interest combined with a deeper musicological approach, which reveals in full the complex and incompletely clarified initial phase of Bulgarian professional music. Definitely a contribution moment in the overall list of publications of Boryana Mangova are another part of the Bulgarian composer's work, where the author emphasizes the subtle analytical view of selected reference works of composers from the so-called „Second Generation“: „The importance of the leitmotifs in the Musical Dramaturgy of the opera „Tsar Kaloyan“ by Pancho Vladigerov“ (the rarely performed and only opera by our most famous artist has been studied in the context of the Wagner tradition, which established the leitmotif technique as the most popular unifying dramatic connection in European opera music from the end of the 19th and the beginning of the 20th century), „Some stylistic features in the piano concerts of Veselin Stoyanov“ (necessary look at some of the most valuable works of our national classics, each with a different stylistic perspective), „Observations on some musical and dramatic models in the operas of Parashkev Hadjiev“ (fertile ground for every musicologist, turning his attention to the most prolific opera composer in Bulgarian music).

There is no lack of articles that analyze artists with more modern compositional language, as an author-emblem of our avant-garde such as Konstantin Iliev – „The Master of Boyana“ by Konstantin Iliev – the new stage in Bulgarian opera works“. Or a composer, definitely „under the spotlight“ of modern PR – „Some stylistic features in Cantata „Hymns to the Spring“ for female chorus and String orchestra by Gheorgi Arnaoudov“. The candidate definitely fits into the specifics of the specialty „Music Pedagogy“ at Sofia University, because it extends its research to topics inextricably linked to the future activities of our music teachers in secondary schools, with a look of traditions verified in reality by time distance.

„The Ladder“ in the in the theoretic exposé of Boris Trichkov“. The article provides a detailed analysis of the „method of teaching pennies“ laid out in the curriculum of our illustrious predecessor, which laid the foundations for salt training in the country. Mangova specifies certain concepts in terms of modernity and professionalism, shaped in this direction over decades.

I'd like to highlight among the publications of the Ch. Assistant Professor Dr. B. Mangova these articles, which are related to Shostakovich. This is a somewhat „developed level“ from the time when the author was alive, combined with a very ideological „shadow“, subsequently the „pendulum“ goes in another direction, but in general an author who is challenging the researchers. The candidate navigates the awkward moments of the multi-facet and contradictory creative path of perhaps the most significant European composer of the twentieth century, affecting the works rejected by the then ideological framework. In „Dmitri Shostakovich's Opera „Nose“ as a Product of the Russian Avant-garde Esthetics at the First Decades of the 20th Century“ Mangova accentuates the expression „avant-garde aesthetics“, a concept that takes the reader to the generally shocking work of the general audience in the first half of the twentieth century and the composer's aspiration to establish himself through new, unknown to the then musical tradition compositional priyomi. Another article – both published in the Almanac of the NMA „Prof. Pancho Vladigerov“ turns precisely to the different reading of Shostakovich, an author who in his music carries many messages hidden behind the overall factional image and who does not he tolerates a unilateral interpretation, „The „Rethought“ Shostakovich in musical research from the 1980s to the day“. The last article in this series, dedicated to the Russian genius of the past century and which is intriguing above all historically, is under seal in the magazine „Musical Horizons“ – „Prokofiev and Shostakovich – the relationship between two geniuses in the age of socialism“ Except for the phrase „in the age of socialism“, which reminds me of the vocabulary of the totalitarian order until 1989 and which could certainly be replaced by another, a more detailed look at the personal contacts of the two standard artists of the last century, creating the face of Russian music is definitely very interesting.

What makes Boryana Mangova's candidacy truly definitive and stands out as a completely timely step towards deserved habilitation in the most authoritative higher education institution in the country is the monograph „Music in the Middle Ages (Liturgical and secular music in medieval Europe“. Released this year, the book analyzes a distant and very different from today's age, which requires the researcher's knowledge in a number of „non-musical“ areas. The content is skillfully located in four chapters.

In the first, the author gives a general cultural overview of the whole period, starting with the emergence and spread of Christianity at the end of the ancient era. Marked entirely the development of culture, the leading religion of the world known to mankind at the time, led the development of all processes during the three periods of the Middle Ages, going through different trends according to the philosophy of the era. The book is based on both it and education as an inseparable basis of art from this period. The panorama of the more than 10 centuries long period passes smoothly into the second chapter, which logically stops over the Liturgical music (as the only form of musical expression until the XI century) in Western Europe and the Eastern Roman Empire (which was called Byzantium from the middle of the XVI century). The mature Middle Ages and its musical presence are discussed in the next third chapter, covering the XII-XIV century, a period in which liturgical music was again the only form of ARS ANTQUA and the polyphonic school of Notre Dame de Paris Cathedral. The study also takes place in a more recent time (ARS NOVA – Guillaume de Mashaut, the Italian Trecento and the European Southeast in the face of John Kukuzel), with a final unifying chapter „The Author of the Middle Ages. The fourth chapter „dissolves“ to the secular music of the entire medieval period (the secular culture of the Eastern Roman Empire) and that of Western Europe (carnival culture, knight's-poetic creativity, etc.), stops at dance as an important part of the music in this period and musical instruments in church and secular music.

I believe that with all that has been done so far, I can afford to call on the honourable scientific jury to award the Academic position „ASSOCIATE PROFESSOR“ OF DR. BORYANA ZLATKOVA MANGOVA, Lecturer in History of Music and History of Bulgarian Music Strand 1.3. „Pedagogy of Music Education“ in Sofia University „

Sofia, 23.10.2020

Prof. Rostislav Yovchev, PhD,